

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
 Egész évre 16 frt.
 Félévre 8 „
 Negyedévre 4 „
 Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
 Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

A nagy vita.

Budapest, nov. 17.

(Sr.) Még csak a kezdet kezdetén vagyunk és mégis kénytelenek vagyunk bevallani, hogy a vitában sokkal kevesebb eleve-ség, érdekelttség és szenvedély van, mint eleinte vártuk volna — és mi ezt egyenesen annak tulajdonítjuk, hogy az ellenzék is kénytelen bevallani, miszerint a mily tág tere van a múltira vonatkozó recriminációknak; ép oly eredménytelenek ezek a bonyodalom megoldása tekintetében. És még pedig éppen nem abban az értelmében, mint Hoffman Pál magyarázta, hogy t. i. a sedani csata-vesztést is kénytelen volt elfogadni Franciaország; mert egyfelől két tartomány megszállása nem egy jelentőségű két tartomány elvesztésével; másfelől; mert Franciaországnak hatalmában állott politikáján rögtön változtatni, annyira emberi hibából eredt katasztrófája; de monarchiának külpolitikai állását oly szigorúan megszabják a nemzetközi és geográfiai körülmények, hogy azon az ellenzék, többségre jutása esetén sem változtathat. Ennek érzete bénítja meg az ellenzéki szónokok erejét és ez veszi ki a múltira vonatkozó recriminációk fulánkját. A többség magatartását is ez szabja meg; mert, hogy a múltira vonatkozólag a kritikának sok tárgya és helye van, annyi bizonyos; de a politikus mindig opportunizmusból cselekszik; ha látja, hogy kritikájának vagy éppen rosszaságának éppen semmi jó eredménye nem lenne, hanem csak a válságok hosszú sorát nyitná meg, a nélkül, hogy a külpolitikai helyzetet változtatna: akkor nem mondja ki a hiábavaló szót.

Is mit tesz az ellenzék a múltira, mit a jövőre nézve? A múltira nézve a legellen-tetesebb vádakkal áll elő, a jövőre nézve a legáltalánosabb eszméket, vagy jobban mondva, csak a szavakat mondja el. Nem is beszélünk a nemzetiségi képviselőkről; mert ezek nem csak a magyaroktól térnek el minden fal-fogásban és eljárásban egyaránt, de egymás közt is; így míg a szerbek az okkupációt teljesen perhorreszkálják; a horvátok feltétlenül helyeslik; de a szélbal és az egyesült ellenzék közt is mélyreható különbség van. A szélbal ignorál minden szerződést és törvényt. Neki nem kell sem Európa, sem Ausztria szövetsége, hanem kell az Oroszországgal való szakítás, mert ezt oly áldásthozó és könnyen megoldható feladatnak tekint, mely lehetővé teszi Magyarország önállását, az önálló hadseregnek milice-rendszer alapjára fektetését és

pénzügyeink rendezését is. Szónokok: Verhovay (addig, míg bele nem zavarodott), Moc-sary ezt fejtegették, Irányi nem irta alá az ő felirati javaslatukat, nem is mondta, hogy rászavaz, sőt azt is kijelenté, hogy a hábo-rút nem akarja provokálni; de már Moc-sary igen, azonban ő meg Szlavofil; csak — a bos-nyáktól fél; nem Panszlaviától, ugy, hogy kész erre közreműködni, csekély tehetsége ál-tal ugy, hogy Szerbiának kiszolgáltatja az általunk elfoglalt két tartományt. Verhovay ezért dühös és azt hiszik, hogy zárbeszédé-ben jobban fog sikerülni neki turkophil ál-láspontját kifejteti. Ha ily kevés összhang van azon a párton, melynek legalább hatá-rozott őt cölja van; még kevesebb összhangra találunk az egyesült ellenzéken; melynek már határozott kül- vagy belpolitikai programja sincs. Mert félig-meddig elfogadja a helyze-tet, a berlini szerződést; bár Beöthy az alól kibújni szeretne; Apponyi és Pulszky pedig az Aldunánál keresnek valami „törékvést,” valami érdek védelmet, de a világért meg nem mondják, hogy ez alatt mit értenek. Ha pe-dig csak az okkupációra vonatkozó ideáinknál fogva akarnak kormányra jutni, akkor legalább ebben legyenek világosak; de ezt sem teszik, sem feliratukban, mely általánosságban beszél oly állapotok teremtéséről, melyek lehetővé tegyék a visszavonulást; sem beszédeikben, melyekben beszél Beöthy „pacificatióról”. Ap-ponyi minél előbbi kivonulásról; holott mindez oly tág kifejezés, hogy még ez irányban sem nyújt semmi biztosítékot; hát még más tekintetben, akár a kül- akár a belpolitikára vonatkozólag? Mert annyi bizonyos, hogy az ellenzéken még csak meg lehet élni abból a Boszniából; de már a kormányon nem.

Ezzel szemben a szabadelvűpárt áll kom-paktul, de nem nézeteltérések nélkül. Azon-ban a részletekre vonatkozó nézeteltérések el-némulnak azon főfeladat előtt, hogy egyfelől: a párt együtt maradjon; mert ha ez szétesik, a többi bajjal járna mint Ausztriában; másfelől: a bizottsági felirathatban kifejezett korláto-k érvényesítésében; mert akkor az okkupáció vesztélei elháríthatók lesznek.

— Az osztrák-magyar cizmer iránt a N. Fr. Presse következőket írja: „Az új bank-alapszabályok intézkedései a forgalomban levő bank-jegyek beállítását s újakkal kicserélését teszik szű-ségessé s így alkalmas az államjegyek is újakkal cseréltetnek ki, a melyek már külsejükön is ma-

sik felében megírja, ha nem hal meg oly korán, talán kínálkozik rá alkalom.

1847-ik év nyarán érte el 23-ik életévét, a nyarat szokás szerint a németországi fűrdők-ben tölté, melibaja rohamosan haladt, ereje fo-gyott s szeptember táján nagyon gyengén, beteg-en hozták haza Párisba.

Az ilyen baj ellen nincs orvosság, az orvos-ok meg is tudják mondani ily esetekben mikor szakad meg az élet fonala, szegény Marienak is csak heteket ígértek.

Alig néhány nappal halála előtt a hajdók-ló körül szóba hozták, hogy a Palais-Royalban ez este premiere van, cizme „Pomme frite” (Sült krumpli). Valamint Jókay a habcsuszpajz szereti legjobban minden ételek között, ugy Marie Du Plessis a sült krumpli fölébe helyezte a francia konyhaművészet minden remekei fölé.

Képzeliék önök, ha Jókay ur. halálágyán megtudná, hogy a nemzeti színházban elöadnak egy tragédiát, vagy drámát, melynek cizme: „Habcsuszpajz”, bizonyára oda vitetné magát utolsó óráiban is; így szegény Marie Du Plessis is: fölöltöztetve magát egy drágán himzett fehér selyem ruhába, szabadon vállára ömlő hajával, kezében egy camélia bukétával egy karszékben vi-tette magát két lívrés cselédje által a Palais-Royal egy földszinti páholyába.

Önök gondolhatják, mily hatása volt a hal-doklásában is hódítóan szép Marie Du Plessisnek a váratlan megjelenése a színházban, annyival in-kább, mert e napokban miről sem beszéltek Pá-risban másról, mint közeli haláláról.

Ha a nököződség e megható látványra köny-nyezett, bizonyára nem a „Sült krumpli”-t sirat-ta meg.

Alig maradhatott ő itt néhány jeleneten át, a gyengeség erőt vett rajta, eajult s haza kellett szállítani.

AZ ÉRTÉKESEBB CIKKEK DVAZTATNAK.

Kéziratok nem adanak vissza.

gukon fogják hordani e lebegő adósság közössé-gének jellegét. Azonban mindaddig sem az ál-lam, sem a bank nem kezdheté meg a nyoma-lást, mert eddig még a közösa osztrák-magyar ciz-mer nincs megállapítva. A Ferdinánd által beho-zott birodalmi cizmer Magyarország nem fogadja el, ujcizmer iránt pedig még eddig nem jött lét-re megegyezés. Az államjegyeknél főképp az fo-rrog szóban, hogy a magyar cizmer, mely most az egy és ötförintosok hátánján lábra a kettős sas felett van, ezzel pontosos helyet kapjon. Mint-hogy a kettős sas továbbra is megtartják, az hozatott tehát indítványba, hogy a magyar ciz-mer ezzel oly képpen kombináltsassék, hogy rajta mintegy közép-paizst képezzen, vagy pedig, hogy általa a kettős sas kétféle osztassék. Federatisti-cus csoportosítás nem látszik szándékban lenni és a koronaszágok cizmerei, mint most az egy és ötförintosok hátánján, megmaradnak továbbra is; csupán a dalmát cizmer beillesztése okoz még némi nehézséget.”

Külröid.

A franciaia senatus tegnapielőtt három örökös senátort választott. A szavazás eredménye következő: 269 senátor volt jelen; Oscar Vallée kapott 141, Haussouville 138, Baragnon 137, Gressley tábornok 134, André 126, Montalivet 115 szavazatot. E szerint a jobboldalnak mind a há-rom jelöltje győzött.

Pérából jelentik nov. 16-ról a Presse-nek: Layard közbenjárására Musurus pasát kinál-ták meg Keleti Rumélia kormányzóságával. A szultán ma fogadja Bratianut, Románia követjét, ünnepélyes audientian.

Szalonikiből írják nov. 4-ről a Politi-sche Correspondenznek:

Szalih pasa, török parancsnok, most már képes megkezdni az actiót, a mire néhány nap óta szűnet nélkül negatja a porta, Abdullah pasa dandár-tábornok határozottan felváltotta hozott ne-iz kezdődött. Azok a zászlóaljak, melyeket Iszed-din, Izmail, Edirub, Merrudi Nusret és Mahmud-dieh hadihajók szállítottak ide, időzés nélkül utra keltek. Utjuk irányát titokban tartják ugyan, de azért nyilvánvaló, hogy Doira felé megy a zöm. Demir-Kapuból is jelentékeny sereget küldenek oda. A török parancsnok két oldalról akarja meg-támadni a fölkelőket, a kik erős állást foglalnak Doina mellett. Azért a legközelebbi napokban döntő vagy legalább is nagy csatát lehet várni.

A másik török hadoszlop a serei szandsák-ba indult, hogy ezt a vidéket tisztítsa meg a föl-

Pár napra rá, október (1847) meghalt, egy barátja s a már többször említett kulcsárnó, akkoriban szobalánya, voltak körülötte,

Marie Du Plessis szegényen halt meg, két nappal halála előtt, hitelezői több száz ezer erejéig lefoglalták összes holmijait: a drága tárgyakból nem lehetett tehát értékesíteni semmit s a ház-ban nem volt többé egy fillér készpénz sem.

Midőn a háziurat e körülményről értesítet-ték, „nagylelkűn” csináltatott neki gyalutlan deszkákból egy koporsót.

Marienak utolsó kívánsága volt, hogy abban a ruhában temessék el, melyben néhány nappal előbb a színházba vitette magát.

Különös ellentét lehetett ez a gyalutlan desz-kákból összeszegezett „ferslag” fűle koporsó, a pa-zarfényenly butorított appartementban!

Marie Du Plessis az esti órákban halt meg; másnap megjelentek a hitelezők s eleketlen gaz-ficzkók egyike protestált az ellen, hogy Mariet a 2000 francra becsült himzett selyemruhában te-messék el. „Le kell venni róla rögtön!” kiáltá ez az utálatot gerjesztő vampyr.

Hiába volt a szobalány s a másik nő ké-relme, esdeklése: éppen midőn hozzá fogtak a bar-bar parancs teljesítéséhez, kinyílt az ajtó s belé-pett az öreg gróf, ki e pillanatban érkezett meg birtokáról, nem is sejtve e szomorú eseményt.

Midőn a lesújtott aggyastyán megtudá a hi-telező eljárását, mankójával kezdé őket ütlegetni s kikergetni.

Rendelére hoztak egy szép érczkoporsót s Marie ebben lett elhelyezve, mint kívánta a him-zett fehér selyem ruhában, összekulcsolt kezében egy camélia bukéta, melynek közepén egy kis gyémántos kereszt volt.

Ugyancsak ő vett neki a montmartrei teme-tőben egy sirt örök időkre. (Párisban sirra sincs joga a szegény embernek, ha meg nem veszik ne-ki a néhány lábnyi földet, kiszedik minden csont-jait) s ő állítatott neki emlékkövet.

kelőktől. E csapatoknak sietniök kell, ha fölakar-ják menteni Krasznat, Jeni Kasit és Gradisni-csát, melynek csekély őrségeit szorongatják a bol-gár fölkelők. Ez azonban aligha fog sikerülni, mert az utak feneketlenek, és a tűzéség és a train a legnagyobb lassúsággal tud mozogni. A mohamedánok nem a legnagyobb készséggel ad-nak a csapatoknak ölelmi szereket és szállítási eszközöket. A basibuzokok toborzása is lassan ha-lad. A porta 20,000 basibuzokra számított, a kik részere regyvereket is kaptak Tofanból. Nagy erőfeszítéssel is csak 8 táborn tudtak gyűjteni 400 emberrel; de egyelőre ezek sem hajlandók kimozdulni falujokból.

A Montagerève írja: Ámbár általában ki-elégítőknék látszanak Suvaloff gróf nyilatkozatai, de a livádiai államférfiak aligha mondtak le a retorsio politikájáról, mely szemeik előtt lebegett nevezetesen a kiűrités kérdésében. Ebből csak az a határozott politika vezérelhet ki, melyet Anglia és Ausztria-Magyarország irtak zászlójukra. Ez a politika nem törökbarát, de nem is törökellenes, hanem az európai érdekeknek és határozatokon ala-pul, melynek mindent akarnia kell, a mit a ber-lini szerződés megszab, és semmihez sem szabad segítséget nyújtania, a mit e szerződés mgtil-tott vagy érintetlenül hagyott.

Westminster herczeg és Grey gróf kérvényt intétek lord Beaconsfieldhez, melyben a parla-ment összehívását sürgetik.

Deák békekövetsége Windisch-grätznél.

(Vége.)

A hivatalos fogadás befejeztével a küldött-ség egyes tagjairól tudakozódott a herczeg Mailáthól. Engem is bemutatván az országbíró, kér-désként tőlem a herczeg: „ugy-e rég leköszönt a minisztersegrel?” Mikor többi társaim, — fele-lém, — mikor Batthyány is. — „De — vága kö-zhírtseim” maradt és rendezte a fegyveres tá-madást. — Azzaz, — jegyzém meg helyreigazi-tólag, — Batthyányt ő felsége bizta meg új mi-niszterium alakításával, a mi nem sikerülvén, ő is lemondott.

Windischgrätz visszavonulván, a jelen volt törzstisztek közé vegyűlünk, a kik közt több is-mérősenk volt. Ott találkoztam mások közt Rou-seau tábornokkal, a kit még a régiebb jország-gyűlésekről ismertem, a hol ezredes korában biz-tos volt jelen, az országos bizottságokban felvi-lágosítást adni, a hadi kormányzat részéről az unjonz-

A gyászszertartást első osztályu pompával rendelé el.

A fájdalomtól megtört aggyastyánnak volt bátorsága a világ előlételével nem törődni s haj-don fővel követte a koporsót. A koporsó el volt lepve camélia koszorúkkal (Marie e virágot kivá-lóan szerette s innen kapta a caméliás hölgy ne-vet), a gyászmenet Párisnak legelegánsabb bou-levardjain át vonult a montmartrei temető felé, sok ezer nézője volt a boulevardok s utcák min-dkét trottoirján.

Utközben az öreg grófhöz hozzászólakozott még a fiatal Sagan herczeg.

Dumas nem volt akkor Párisban, midőn később megtudta a két főur e szív-nemességét, mely nem törődött azzal, mit mond a világ ahoz, hogy ők az ünnepeit courtesanet levett kalappal kísérik örök nyugalomra, egy szép költeményt ír-erre; megénekelte ez esetet Teophile Gautier is.

Sirkövére egy camélia-koszoru van vésve, alatta olvasható neve.

Midőn az öreg kulcsárnót ide elkísértem, találtunk a siron egy friss camélia-koszorut leté-ve: megtudtuk, hogy Dumas küldte. Én téptem belőle agamrak egy caméliát emléknék s haza érve azon örököld. levelek melé tettem, melye-ke Werther sirjától hoztam.

Az öreg gróf csak négy hónappal élte tul szegény Mariet, ki oly örömteljessé tudta neki tenni utolsó éveit: az öreg ur ecafans módon ha-lálta meg neki ezt, midőn levett kalappal követ-te koporsóját Párison át, egy másik derék fiatal emberrel.

Dumas két év mulva írta meg világhírd darabját, aligha kellett valaha mű oly sensationis helylyé vált, melyhez hosszú éveken át zárando-koltak a szerelmese s az érzelgőbb regény ol-vasók.

Még a hatvanas évek vége felé is a sir mindig el volt lepve fris camélia-koszorúkkal,

Hirdetési díjak

Házasor hasznosított gárdmnd ser vagy annak tere 6 kr. Bélyegdi minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppell Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eck-haus den Wollzeile 86.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.) Bnd. Mosse Publicistische Bureau Budapeston. Haasenstein és Vogler hirdetés közz. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest Szervitátor 5. sz.

Nyilattéri cikkek

gárdmnd sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stain János könyvkereskedése, hová az előfizetők és hirdetések küldendők.

ajánlás és katonai ölelmezés kérdése tárgyalása-kor. Rousseau szemrehányásokat kezdett tenni a magyar nemzet ellen. Én nem bocsátkoztam vele vitába, csak lovagiasságára hivatkozva kértem, itélje meg maga, vajjon ez a hely s az helyzet, a melyben küldöttiségünk van, alkalmas-e ilyen be-szélgetésnek ily hangon folytatására? — „Sie ha-ben vollkommen Recht! Ich bitte um Verzeihung!” mondá a tábornok, rögtön közömbös dolgokra for-dítva a beszédet.

Kimenvén az udvarra, huszárainkat vitában találtuk több vasas némettel. — „Was Respekt!” kiáltá a huszár, a kinek Vereben a malacra fáj a foga. „Huszár respekt vor Uhlan? Nein. Ublán respekt vor Huszár! Huszár niksz. respekt vor Ku-razir.” — A német tisztok, kik között minden fegy-vernem képviselője volt, maguk is mosolyogtak. Hadnagyunk vetett véget a huszárok versenygő-sének, kirendelt szállásaira küldve őket.

Bennünket is elvezettek a nekünk rendelt szállásra. Egyetlen szoba mindnyájunknak, két ágy-nyal. Előttünk két tiszt volt ide szállásolva. Mer-tens őrnagy, ha jól emlékszem nevére, a ki a kül-döttiség ellátása iránt intézkedni volt megbizva, en-gedelmet kért tőlünk, hogy ideiglenesen csak ilyen rozsol szállásolhat el. Holnap, jegyzém meg, több szállás megürül és nagyobb kényelemről gondosko-dik. Lonovics érsek a biscei kath. paphoz, Barsi-hoz, küldötté titkárat, szállást kérti. A titkár azon-ban csakhamar eredményt jött vissza, jelentvén, hogy a tisztelendő urat, a kihez küldve volt, ő előtte verték vésba s vitték el fegyveres katonák. Lonovics elhalványult.

Délután négy óra tájban jött hozzánk egy segédtiszt, jelenteni, hogy herczeg Windischgrätz szívesen lát bennünket öt órakor ebédre saját asz-talához. De, ugymond a küldöttiség tagjainak, át levén fázva, tördödték levén a hosszas utazástól, alkalmatlan volna a hgnél ebédelni, külön mel-lékszóbanban is terítethez számunkra a herczeg. Én, főleg Batthyányi miatt, a kit Windischgrätz nem fogadott el, az ntihihi aínél mellélt palam-fásan mondom Lonovicsnak: „malum omen”. Lo-novics elkomorult.

Batthyány, Mailáth és Lonovics este soká-ig kártyáztak. Éjfél után én és Mailáth a két ágy-ba fekdűntük, Lonovics egy karos székbe dőlt, Batthyány egy zsup szalmát hozatott be, arra fe-kűdt. Lefekvés előtt kimenvén, visszajövet tréfá-san jegyzém meg, hogy baj nem érhet bennünket, mert olyan két gyönyörű szál gránátos állót aj-tónk előtt, hogy Nagy Frdrik atyja sokat adott volna értök. Lonovics elspáadt. Az éjet is álmat-lanul töltötte, míg mi elég jól aludtunk. Másnap

most ez már kiment kissé divatból, mert a mint már mondtam, halálnapján nem találtunk csak egyet, melyet Dumas küldött s melyhez egykori szobaleánya mellé tette camélia bukétáját.

A vallás Aristophanes műveiben.

Jules Girard nyomán

Hegedüs Istvántól.

Lehet-e komolyan beszélni a vallásról, a régi atheni vigjátékról szölvá? Igen könnyű volna ezt kétségbe vonni. A különböző irodalmak gazdag fejlődési folyamában, kiképződött — de csak egy-szer — egy költészeti műfaj, melynek féktelen me-részségét soha egy népnél egy korszakban sem érte utól semmi. Sem a legmaróbb szatírák, sem a leg-vakmerőbb paródiák, sem a népdal pórias nyerse-ségei körülunkban, megközelíté fogalmat sem nyuj-tanak nekünk arról. Csak a színművekről szölvá, mik a spanyol gracioso, Shakespeare bohóczi Aristophanes személyeireh mérten? Ha ezeket meg-mérkőzős alakot akarunk találni, le kell szállanunk Karagheuzig, e sikamlós lényig, ki a keleti cynis-mus szemenszedet gyöngye. De még is van kü-lönbség; mert egy átlátszó lapon föltüntetett ala-kok helyett az atheni vigjáték a közönség szeme elé husból, csontból álló élő alakokat vezetett, kik egy hosszú darab folyama alatt szakadatlanul foly-taták illetlen bohózkodásaikat. Megtámadott min-dent, mit a közisztelennek vődné kellett volna: isteneket, előljárókat, intézményeket, egy a magán, mint nyilvános életet; semmi korlát, sőt még a dicőség, a halál sem biztosított senkit vágásai ellen. E korlátlan kicsapongás közepette, mely tel-jesen hatalmába keríté a színpadot és minden te-kintetben a szemérmetlen botrányt hozta színre, mi helye lett volna a vallásnak, a hit hagyomá-nyos alakjainak, eszméinek, vagy az őszinte és mély indulatok azon összefonódó egészenek, melyet vallásos érzésnek nevezünk. Mind eme felhozott ké-telyek ellenére is, mindkettőt meg van a régi attikai

reggel vetjük észre, hogy a gránátosok nem minket, hanem a tábori pénztárt őrizték az átellenben levő szobában.

Időközben az osztrák hadsereg egy része a főváros felé előbb mozdulván, több szállás megürült. Most a küldöttség két-két tagja külön szobát kapott. Én Batthyánival voltam egy szobában. Mailáth Lonovicssal egy másikban. Seta és olvasás közt töltöttük a napot. Nagy Károly bicskát könyvtárából hoztam el a Tacitust és egy Horatiust. Az egyiket Mailáthnak adtam. Mailáth és Lonovics épen nyitott ablaknál ültek, mikor őket meglátogattam. Ablakukból folytonos ágyúzást vérték hallani. Én kimenéven, rövid időn ismét visszatértem. „Halljátok-e, kérdezem tőlük, most is az ágyúzást?” — „Nem! Most megszűnt!” — válaszoltak. — „Mindjárt fogjátok újra hallani!” — mondtam ismét kimenve. Visszajövet azzal fogadtak, hogy csakugyan megint hallják az ágyúzást. Ekkor világosítottam fel őket, hogy alul a nyitott pinczejtől csapkodja a szél, annak a hangját hallják. Előbb azért hallgattak el az ágyúzás, mert betettem a pinczejt.

Harmadnapra korán fölébredvén, csodálkozásra Batthyányt is ébren találtam, a ki rendszeren nagyon későn szokott kelti. — „Már rég nem tudok aludni!” — mondá Batthyány. — „Gondolod-e, folytatát némi szünet után, hogy életlen veszélyben foroghat?” — „E kéresem, viszontzám, csak úgy felelhetek, ha őszintén megmondod négy szem közt, tette-e olyasmit, a miről nekem nincs tudomásom; különösen volt-e részad az olasz mozgalom és a bécsi forradalom előmozdításában?” — Batthyány becsületszavával erősítette, hogy mindezekben nem volt része. — „Igy nem gondolám, — feleltem neki, — hogy életlen veszélyben foroghatna. Azonban, — tevém hozzá, jobban meggondolva a dolgot, ilyen lázas időkben senki sem tudhatja, mi történhetik. Ha nem hoznál elég pénzt magaddal, vedd, a mi nálam van.” — Ah, — kiálta föl erre Batthyány egész határozottsággal, — egy pár hitvány évműt csak nem lesznek szökevény! — Azt hitte, egy pár évi fogságnál a legrosszabb esetben sem érheti nagyobb baj.

Ez nap délelőtt Windischgrätz megbízásából jött hozzánk egy tiszt a herceg izenével, hogy ha közülünk valaki hozzátartozó megnyugtatóására levelet akarna írni, a tábornagy gondoskodni fog elküldéséről. „Csak küldönnék ohajtánok értesíteni eljárásunkról!” — mondtam én. A tiszt távozott, de rövid időn visszatérve, tudunkra adta, hogy a jelentést megírhatjuk, csak azt köti ki a herceg, hogy megolvassam, a mit elküldünk. Örömmel fogadtuk e kikötést. Legalább nem desavouálhatják utóbb, amit írunk! — Én irtam meg a jelentést, a mely azonban a honvédtiszt hosszas kalandozása után, a kire egy osztrák tiszt érkezett.

Negyedik nap reggel jelentette nálunk az öreg huszárkapir, hogy hadnagyunk és huszár pajtsái, nem állhatván ellen a fenyegetéseknek és csábításoknak, mindnyájan átpártoltak az osztrákokhoz. „Nekem sem lehet már többé ellenállnom” — tévé hozzá az öreg kapir; de nekem isten teremtcse, nemcsak hasznomat veszi a német!

Öt napig voltunk Bieskén, míg Windischgrätz Budára tette át főhadiszállását. Ekkor adták tudunkra, hogy mi is mehetünk. Dzsizásokat

vigjatekban, meg van, sőt fontos szerepet is játszik benne.

Igen, mert Görögországban a vallás sokkal fontosabb befolyást gyakorolt, mint sokáig hitték. Nem csak a társadalmi és politikai szervezkedésre folyt be döntően; de azon hatalomnál fogva, melyet önmaga fölött a képzelemnek engedett, viszont sugalmazza a költészetet. A görög költészet bámulatosan gazdag világa, Homéros és Hesiodos hősköltészein, Aeschylus tragédiáin és Pindaros ódáin kezdve le Anakreon bájos alkotásai során a vallásos eredetre vihető vissza kisebb-nagyobb mérvben; oly annyira változatos alakjai annak több-kevésbé közvetlen termékei, többé-kevésbé mély kifejezői. Ránk nézve, bizonyára, a vallás az egyetemes befolyásának legváratlanabb nyomait a vigjatekban találjuk föl. A régi attikai vigjatek, mely az ókori erkölcsök szabadságáról kétségbevonhatatlan tudóságot tesz, szintén vallásos eredete van; egy vallásos ünnep közepette született mosolygva és dévajon.

Az újabb szinpad szemléltői, mely a görög szinpadhoz halvány vonásokban hasonlít, alig tudnak elképzelni magokban, hogy a vigjatek bölcsőjénél egy isten lett volna jelen; hiszen nem egy könnyen képzelhetők ezt a tragédia bölcsőjénél sem. Azonban mindkét műfajra nézve ez tény és — csodálatos dolog! Ugyanazon istenség fogadja be őket, miután egyesítő cultusában a költészetet a két nagy áramat, melyeket forrásuknál a komoly éjós és szatirikus jámbus képviselnek, és végre megadja nekik azon két alakot, melyek egyetleg egyformán kivívják e közönség tetszését. Schlegel, bár teljesen visszaít a metafizikával, igazán érezte azt, mi a két műfajban közös és a mi ellentétes, és az ahoz csatlakozunk, mit teljesen állít, hogy azt kiegészítsük, megértjük: mint lép szoros viszonyba az említett két műfaj ugyanazon isten két különböző felfogásával. Mindkettő eszményi és megfelel a görögöknél azon vágyaknak, hogy a való-élet nyúgjeitől megmeneküljenek. A

rendeltek mellénk kíséretül, a kik szekereink mellett lovagoltak. Budára a várba vitt kíséretünk, a hol tudatták velünk, hogy mehetünk, a merre tesszük. Én Pestre az István főherceg vendéglőbe szálltam. Batthyány, a helyett, hogy menekülésre gondolt volna, a gróf Károlyi György palotájába ment. Ott fogták el őt még aznap este tíz órakor.

Én Debreczenbe öhajtottam menni, a hol az országgyűlés volt, hogy szóval is értesítem küldömet. Windischgrätz herceg azonban csak az alatt a föltétel alatt volt hajlandó erre az engedélyt és utolevelet megadni, ha becsületszavamra fogadom, hogy föltétlen megadásra birom rá Kosuthot és az országgyűlést.

Volt eszem, — végzé be előadását az öreg ur, — volt eszem, hogy senkit se beszéljek rá, hogy akasztassa föl magát.

A magyar reform. egyházi zsinat előmunkálatai.

A magyarországi reform. egyház egyetemes (az öt superintendenciából alkotott) konventje, az 1877. évi nov. hó 15—17 napjain Budapesten tartott gyűlésében bizottságot választott a zsinati előmunkálatok elkészítésére. E bizottság két albizottságra oszlott fel, melyek egyikének az tüzetelt ki céljával, hogy az egyházak zsinati módjáról s a tanácskozás ügyrendjéről készítsen javaslatot, a másik albizottságnak pedig: tervezetet alkotni az egyházalkotmányra, kánonokra, iskolai ügyre és fogymeli eljárásra vonatkozólag.

E munkálatok jobbára elkészültek és a májusi debreczeni tanácskozásokban az albizottságok tárgyalásain keresztül is mentek. Az alkotmánytervezet, a közügyi szervezettel kezdve föl egészen az országos fő egyház-tanácsig, a Tóth Sámuel dolgozata alapján készítette el az albizottság; a perrendtartásra részletes törvényjavaslatot Beöthy Zeigmond szerkesztett; a közoktatási iskola szervezeti, szóval összes tanügyi törvényjavaslat készítésével Molnár Aladár bízott meg. A közlebbi összefüggend ad hoc zsinat tervezete szintén a Molnár Aladár tollából került ki. Mind ezen munkálatokat, az iskolaügyi törvényjavaslat kivételével, részint Debreczenben, részint Pesten a két albizottság felügyelte. A tanácskozásokban a konventi nagybizottság felülvizsgálja az albizottsági munkálatokat.

Az alkotmány-tervezet részint az öt egyházkerület alkotmányának egyöntetűsége adni, részint az eddigi szervezet hiányát kiegészíteni tűzte ki célul. Feloszlott 4 részre: első szől az egyház kormányzati hatóságairól, a 2-ik az egyház bírósági hatóságairól, 3-ik az iskolaügyi, 4-ik az egyházi hivatalnokokról és az egyháztagokra vonatkozó törvényekről (kánonok). Az egész munkálattal megelőzi a legközelebb tartott, tagjainak számáról s a munkálatokról, ideértve tanácskozás ügyrendjéről szóló tervezet.

„Általános határozatok” cím alatt néhány elvi jelentőségű tételt booszt előre a tervezet. Például az autonómia vonatkozólag ezt mondja: „Mindenféle egyházi és iskolai belügyeket, a fennálló egyházi törvények és rendszabályok szerint, a királyi felség legfőbb felügyelete és védelmi jogának sérelme nélkül a jelen egyházi törvényekben megállapított fokozatos képviselő-testületek, kormányzó hatóságok és bíróságok, ugyszint

tragédia a lelket heves indulatok képzelt világába ragadja, hol saját meghatottsága benső terhetől szerez enyhülést, és ez az alapja azon Katharxisz aristotelesi elméletének, mely a szenvedélyek megtisztulását jelenti, melyre Corneille használt törekedett, midőn lángese szegulatát tekintélyre hivatkozással kísért meg egész őszinteséggel igazolni. A vigjatek eszménye, első megjelenési alakjában, a képzelem oly szabadsága, mely a polgárosult élet minden köteleivel szakít. Az isten által elragadtatott képzelem tulteszi magát a való-élet korlátain, a nyűgök és keserűségek e szövédékén, melybe létezésünk föltételei, a szerencse esélyei, szokások, törvények, józan értelem hasztalan kísértik meg az életet beleszorítani. A fölszabadulás és pajzán jókedv ez órái nem kiáltásos tulajdona a görögöknél, a római saturnáliák, a középkori bolondok ünnepe, az észai kemessék, és még más, másutt és más időkben szokások ünnepe mindannyian különböző alakú kifejezései szabadságunk ugyanezen visszakövetelésének, és pedig annival élelkebb és szanvedélyesebb alakot öltönek, minél súlyosabban érzi szabadságra vágyó lelkünk, a végzet nyomását, vagy magát az egyhangú élet jármát. A görögök folytonosan ki lévén téve a háborúknak és forradalmaknak, a sors szünet nélkül fenyegető esélyeinek, e mulatságnak féktelen hűvel adták át magokat; de a mi nálók a legjellemzőbb: nem a kedvesapongás élelksége, hanem azon vallásos jellem, melylyel azt felruházták. Görögországban nem volt ünnepestenségt cultusa nélkül. Tehát a bolondság ez ünnepeinek meg volt istenök, és meglepően megfelelt ez isten természeté azoknak, ki a szüret és a mámor istene volt.

Ha magunk elé varázsoljuk Dionysos vagy Bakkhos legnépszerűbb alakját, megmagyarazva találjuk ünnepeinek jellegét. De hogy teljes képzetet alkossunk róla, nem kell elfelednünk, hogy ő nemcsak a szőlő istene, de általában a szabad és vad természeté, a mint az, távol a polgári

tén a törvényesen választott egyházi tisztviselők intéznek.” Az iskola-ügyre vonatkozólag így nyilatkozik: „A ref. egyház alsó és felső iskolái, mint hazánkban a szabad gyakorlati joggal lényeges kapcsolatban álló intézmények s az egyház fenntartásának eszközei, mindenestül az egyház testéhez tartoznak s az egyházi hatóságok alatt állanak.”

Az egyházi törvényhozás jogát az országos egyházi zsinat gyakorolja s az általa alkotott törvényeket csak a törvényes zsinat módosíthatja vagy törölheti el.

A zsinat tagjának száma 114, kik részint hivatalnokul fogva, részint választás útján alkotják a zsinatot. Hivatalnokul fogva tagok az öt egyházkerület püspökei és öt főgondnoka. Választott tagok az egyházközönség szavazatai után:

a tiszántúli egyh. kerületből	34,
az erdélyiből	18,
a dunáninneniiből	16,
a tiszáninneniiből	14,
a dunántúliiból	12

képviselő. A választott képviselők felerészben papi, felerészben világi személyek.

A zsinat jog- és hatáskörébe tartozik 1. a törvényhozás, melynek főbb tárgyai: az egyházalkotmány megállapítása és módosítása, az egyházkerületek felosztása, az isteni tisztelet alakjának és rendjének, az ünnepeknek meghatározása, a hivatalnokok hatáskörének s a rájuk vonatkozó fogymeli rendnek megállapítása, a lelkészképzés, lelkészválasztás ügye, az iskolaügyi szervezés és felügyelete, az adózási rendszer, s végül az egyházi bíráskodás szabályozása; a legfőbb intézkedés, melynél fogva örökös az egyház jogai és önkormányzata, valamint a más hitfelekezetekhez való jog viszonyai felett; énekes könyv, agenda, vallástani kézi könyvek ügyeiben intézkedik, biblia fordításra felügyel; az országos egyházi tanács és az országos főtörvényesek tagjait választja, stb.

A zsinat rendszerint 10 évenként tartatik. Tagjait az egyes egyházközönségek presbyteriumai választják. Zsinati képviselő lehet minden reform. magyar állampolgár, ki életének 24. évét betöltötte és legalább gymnasiumi vagy annak megfelelő tanfolyamot végzett.

A zsinat megalakulása, tisztikara, költségei, tanácskoztási és szavazási rende részletesen körülíratik és megállapítatik.

A tulajdonképeni alkotmány-tervezet, mely a nagybizottsági tárgyalásoknak alapul szolgált, első részében az egyház képviselői és kormányzati hatóságairól szól. Megállapítja, hogy „a magyarországi ref. egyház egyetemének szerveztét az egyházközönség, egyházmegegy és egyházkerületek alkotják.” Ennek megfelelőleg a gyűlések és hatóságok egyházközönségei, egyházmegegyei, egyházkerületek és országos egyházak. Az egyházközönségek azok, melyek külön templomot és rendszeres lelkési hivatalt tartanak fenn. Ezek saját belügyeiket szabadon intézik, részint az egyházközönségi közgyűlés, részint az egyházközönségi tanács (presbyterium) által. Az egyházközönségi gyűlés hatáskörébe tartozik a rendszeres lelkészválasztás, a presbyterek és gondnokok megválasztása; az egyházközönség vallási, erkölcsi és iskolai, szegény- és árvaügyi állapotának gondozása, az egyház vagyonának kezelése s általában

életéről, az erdőkből, sziklák közt, a hegyek nedves völgyeiben jelenik meg.

(Folyt. köv.)

EDINA.

Angol regény.

KÉT KÖTETBEN.

Ira:

YOOD ASSZONY.

MÁSODIK KÖTET.

Harminczketűdik fejezet.

Megaláztatás.

(100-ik folytatás.)

No majd csak akad valaki helyette, Preen, könnyen kaphatni.

— Két, három fiatal hölgy is jelentkezett már, de nöknek egyik sem tetszett. Már alkalmasint kihirdetetti a lapban.

Károly mohón hallgatta e szavakat. Elmondta a reá bizottakat, miközben feje telve volt Elizzel. Ha egy állomást szerezhetne számára!

Preen asszony nagyon csinos, ügyes külsejű nő volt, s a kis leánykák hasonlóan. Az irodában látta őket egy alkalommal.

Eliz és családnál bizonyosan nagyon boldog lenne.

Károly visszaült asztala mellé s tovább irt, de mindegyre elhibázta az írást, mi által mr. Strend haragját vonta magára. Gondolatai távol jártak, s mind azon elmélkedett, mi módon intézze el a dolgot.

Beszélgén Preen ural? Erre nem nagy kedvet érzett, mert az írások tiszteletteljes távolban tartották magukat tőle. És még is miért ne tenné? ez volt az egyedüli remény a sikerre.

ban minden egyházközönségi ügynek intézése. A presbyterium-, egyházközönségi adminisztráló közege és bizonyos esetekben bíráskodó hatósága; elnökei a lelkész és a gondnok; tagjai 10 évre és a gyűléseket népessége szerint 4—28 számban választanak,

Egyházmegegyék. Több egyházközönségnek az egyházi közigazgatás, kormányzás és rendtartás céljából egy esperes és egyházmegegyei gondnok főnöksége alatt felsőbb hatósággal egyesülése alkotja az egyházmegegyét. Az egyházmegegye hatáskörébe tartozó ügyeket az egyházmegegyei gyűlések és egyházmegegyei törvényeszek intézik, melyeknek hatásköre az egyházmegegyét érdeklő mindennemű közigazgatási és törvénykezési ügyre kiterjed. A közgyűlést az esperes és egyh. megegyei gondnok elnöksége alatt alkotják: az egyenlő számú lelkési és világi tanácsbírák, az egyházmegegyei egyházak lelkészei és egye egy képviselője, a középiskolák egy, a népi iskolai tanító testület két képviselője.

Egyházkerületek. Több egyházmegegyének az egyházi közigazgatás, kormányzás és rendtartás céljából a püspök és a kerületi gondnok (főgondnok) főnöksége alatt felsőbb hatósággal egyesülése alkotja az egyházkerületet. Az egyházkerület közigazgatási hatósága a közgyűlés, melynek tagjai a püspök és főgondnok elnöksége alatt az egyházmegegyék esperesei és gondnoka s egyházmegegyei képviselő, az egyházkerületi lelkészi és világi tanácsbírák, a főtanácsok, gymnasiumok és tanítóképzédek egy-egy képviselője. E közgyűlés jog- és hatásköre kiterjed a kerületet érdeklő minden egyházi és iskolai közigazgatási s az egyházmegegyéktől felebbezett ügyekre, melyek a tervezetben a—q pontok alatt részletesen felsorolatlaknak.

Országos egyházi tanács. Az országos egyházi tanács a magyarországi reformált egyház legfőbb kormányzó és közigazgatási hatósága. Áll összesen 28 tagból, kik közül 10-et az öt kerület püspökei és főgondnoka alkotnak, 18-at a zsinat választ az egyházkerületek népességi aránya szerint. Székhelye Budapest; kettősen elnöksége van, melyet önmaga választ a püspökök és főgondnokok közül. Hatás- és jogköre kiterjed az egyetemes reformált egyházat érdeklő minden egyházi és iskolai közigazgatási ügyre, melyeket a tervezet 92. §-a a—o pontjai részletesen megneveznek. Illyenek: hogy képviseli a magyar ref. egyházat mind az állam, mind a más felekezetek irányában; végérvényesen intézkedik az egyházkerületektől felebbezett ügyekben; végrehajtó közege a zsinatnak; országos közpöntárt állít fel és örökös a közpöntárak és közalapítványok fölött; az összes tanügyi önhangzatos fejlődését vezeti és irányozza, mi végből a ref. tanügyi általános elveit megállapítja, országos tanügyi bizottságot alkot, a lelkészképzést vizsgálókat, rendezőbizottságokat hoz és tart fenn. Mindennemű eljárásáról és működéséről

Az alkotmány-tervezet az országos egyházi főtanács felállításával egy egészen új tagot illeszt be a ref. egyház-szervezetbe. Régi hiánya a ref. egyháznak, hogy nem volt oiy hatósága, melyben közérdeklő ügyek az öt kerületre kötelező érvényű döntéseket el. Volt eddig öt egyház, öt fővel gondolkodó, öt képen eszelekvő. Az országos főtanács a magyar ref. egyház egységét, az öt kerület unióját cöllozza megalkotni s az egység és egyesülés által a ref. egyházegyetemnek nagyobb

De vajlon jónak fogják-e találni nővérét ez állomásra? A bosszúság lángja villant fel arcán, és gondolatnál.

Minden esetre meg kell, hogy kísértse a dolgot.

Este, mielőtt eltávozott volna, kopogtatott Preen ur ajtaján. Kiáltották, hogy szabad.

Preen ur író asztala előtt állott s egy ur a csaknem egészen leégett tűz előtt ült.

Károly csak feje tetejét láthatta, mert a szék magas háta egészen elfedte őt szem elől.

Az idegen jelenléte megriasztotta Károlyt.

— Mit kíván? kérdezte Preen ur?

Károly habozott. Azt hittem egyedül van ön uram.

— Az mit sem tesz, mondja csak bátran mit kíván?

— Bátorrágot akartam venni magamnak, önnel valamely magán ügyről beszélni, de — Károly elhallgatott.

— Beszéljen, beszéljen, szólt hevesen Preen ur.

— Midőn tegnap itt jártam e szobában, hallottam, hogy ön mondta egy urnak, hogy nevelőnőre van szüksége, gyermekei mellé.

— Nos?

— Talán nagy merészségnek fogja ön részemről találni mr. Preen, de nővérem nevelőnő helyet keres, és ha Preen asszony oly szives akarna lenni, nővéremnek megengedni, hogy magát bemutassa —

— Az ön nővére? szólt az ügyvéd, mint Károlynak tetszett meglepetve s meglehetősen hidegen. E hang nagy mértékben lehűtötte az ifju nemes herét.

— Oh kérem, ne ítélje meg nővéremet rólam, az az, azon állásról, melyet most elfoglalom, esengett Károly, ki előre betanult egész beszédét elfeledte, s most csordultól telt nehéz szívvel merítette e szavakat. Ön csak úgy ismer engem, mint szegény, szükségben levő fiatal embert, ki

hatalmat és erőt akar biztosítani. A munkát egyéb pontjait, s a tanácskozások alkalmával tett módosításokat közlebbi alkalommal ismertetjük. P. N.

A budai vár lobogója.

Néhány év óta mintegy divattá vált a szélső baloldali körökben, valahányszor a királyi udvar Buda várában időzik, heves támadásra kelti a vár ormairól lengő, a Habsburg-ház czimerképét mutató lobogó ellen, és így a jelenleg folyó országgyűlési sessio ünnepélyes megnyitása alkalmával is újból felszínre került az országgházban az ominosus „zászlókérdés” ügye.

A baloldali képviselők által ez érdemben fejtegetett érveléseknek valótlansága ugyminta történelmi tények merő ignorálása indítja e cikk íróját, e dologhoz egy pár szót szólni.

A Habsburgiak ősrégi, eredeti családi színe a piros fehér, mely I. Rudolf Habsburgi gróf német császárrá választása óta a „sanctum imperium romanum” három főszínével (fekete-piros-sárga) megtoldott. A zászlókérdés tárgyalatása alkalmával az is mondatott: „hogy a piros-fehér szín csak 1806 óta szerepel mint családi szín a fekete-sárga mellett.” Ez pedig egy jelentékeny történelmi lapsus, amennyiben közel 600 éve, hogy e két szín az osztrák dynastia czimerképeibe felvétezt.

E felvétel története a következő:

Lipót osztrák herceg a IV. keresztesháború idejében a német kereszties hadaknak egyik fővezére lévén, Acre városának ostromlásánál lovagiával mint első mászta meg a város falait. A bevett erődnél rögtön kitűz az osztrák zászlót. Kevés várátva azonban az angolok királya, orosz-lászlóvi Rikhard érkezett meg tulnyomó csapattal, és porba tepertette az osztrák lobogót, a magaszt tűz fel. Lipót herceg, lobogója elegyalázataát legott meg nem bosszulhatván, óvast tett a dőlő angol király e lovagiatlan tette ellen, és paraszt emelt IV. Henrik császárnál. De miután ez sem nyújthatott neki elégtételt, ott hagyta a kereszties hadakat és lovagiával haza felé vitorlázott. Az osztrámnál oly vitázul tartotta magát, hogy midőn a csata után pánczéjét, Hans Starkop nevű inasra lecsatolá, a herceg ruháját saját vérértől pirosra festve találta, csak ott, hol a vitézőv derekát körülveré, mutatkozott egy fehér csik a berve kabátban. E fényes győzelem és az angol király háládatlan fönnelgése örök emlékére a napról fogva díszíti a város-fehér szín az osztrák ház czimerét akként, hogy a piros mezőt ezüst szelemen osztja. E czimert 1278-ik évben, midőn I. Rudolf császár a braudenburgi Ottó őgróffal kiskoru Wenczel cseh királyi gondnokával kötött szerződés alapján Ausztriát szerzé, vette fel az uralkodó Dynastia. A fekete-sárga szín a kétélyű sással együtt ellenben a Habsburgházból származó haidani német császároknak sajátos, ősrégi czimere, mely a Habsburgiak régiebb czimerével I. Rudolf ideje óta, mint a császári család czimere egygyé olvadt. Hogy e czimer nem csupán a hajdani német birodalom birodalmi czimerképének tekintett, bizonyítja az, hogy utóbbi a „sanctum imperium romanum” 1806-ban történt végfelosztása után is a Habsburgi császárok czimerének megmaradt, és a kétélyű sással díszített fekete-sárga lobogó tehát nemcsak a lajhántuli birodalomrészt czimerének, hanem a Dynastia fejének

mindennapi kenyérért dolgozik itt. De én jó nevelésben részesültem. Ma éppen egy bérleti szerződést irtam le Sasvárt illetőleg. Tud-e ön valamit arról?

— Miről? Hogy leirta ön a szerződést.

— Nem úgy értem, hogy ismeri ön a Sasvári birtokot?

— Csak úgy ismerem, mint jogosult örökségét a birtokosnak.

— Sasvár azelőtt a miénk volt uram. Midőn Atkinson György birtokába vette, el kellett távoznunk onnét. Atyám nővérétől, Atkinson asszonytól örökölte volt, de egy év múlva újabb végrendelet találatott meg, melynek letelezéséről sejtelmünk sem volt, s a melyben Atkinson asszony, atyám kizárásával, Atkinson Györgyöt tette Sasvár örökösévé.

Károly elhallgatott, hogy kissé összeszedje magát. Atyjára, s az elvesztett birtokra való visszaemlékezés, nagyon feligattá. Preen ur látható csodálkozással hallgatta az ifju elbeszélést.

— Önnek volt atyja Raynor őrnagy?

— Igen uram.

— Ön ezt soha sem említette ezelőtt?

— Miért tettem volna, viszonzá Károly, mialatt a karosszékekben ülő idegen vállán keresztül, egy pillantást vetett rá, s aztán ismét újsga fől hajlott, mintha a dolog legkevésbé sem érdekelné.

— Most, miután világbeli állásom annyira megváltozott, jobb szeretném, hogy az emberek ne is tudják, hogy voltam egyéb is életemben, mint szegény írrok.

— Egészen regényszerűden hangzik ez, kiáltott fel mr. Preen.

(Folyt. köv.)

ezemélyétől el nem választható császári méltóság jelvényének tekintendő. Így tehát a budai várpalotán kitűzött lobogó által Mag. arország szentesített államjoga legkevésbé sem sértetik, mert e zászló kiszegése nem azt jelenti, hogy Austria császára időzik benne, mivelhogy minden embernek jogában áll, saját vára felett nemzetsége czimképét lobogtatni, és a Habsburgiakat azért, hogy apostoli magyar királyok, azon jogtól, hogy család czimerekkel éljenek, csak nem lehet megfosztani. „Honvéd.”

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. nov. 19.

— **A királyné** ő felsége nevenapja alkalmából ma a főfőri r. kath. plébánián templomban ünnepélyes isteni tisztelet volt, melyen a helybeli összes polgári és katonai hatóságok és testületek jelen voltak: tegnap este pedig, mint a névnap előestéjén a színház díszeladást rendezett.

— **Kassainé** asszony, (tegnap (nov. 18.) végzte be vendégzereplését a kolozsvári színpadon még pedig „A legyőzött Rómá”-ban, Parodi határos tragédiájában, melyet közkívárra ezuttal másodszor hoztak színpadra. Posthumai Kassainának legszebb szerepei közé tartozik, melyet tegnap is megragadó hatással, igaz művészettel játszott. A közönség meglehetősen megtöltötte a színházat, zajosan megtapcsolni a bacsuzó vendégművésznőt. Kassainé a ma reggeli vonattal már visszautazott Budapestre; az intendatúra igyekezett őt még néhány előadásra meggyerni, amivel színházlátogató közönségünket igen megörvendeztette volna; de Kassainé, bármily örömet hosszabbította volna meg vendégzereplését, kötelezettségei miatt ezuttal nem maradhatott tovább. Reméljük azonban, hogy nem sokára, talán már a téli időny vége felé ismét lesz alkalmunk Kassainé szép játékát élvezhetni.

— **A nagy francia** nemzeti sorsjáték számára a francia kormány a magyar kiállítási osztályban hazai kiállítóinktól 48.000 franc értékű tárgyat vásárolt meg, a mi annál nagyobb jelentőségű, mivel kevés más nemzet kiállítóitól vásárolt össze a sorsjátékot rendező bizottság ennyire értékű tárgyat; a magyar kiállítóknak azért is jól fogott e nagy bevétel, mert hazai kiállítási osztályunkban igen sok volt olyan czikk, melyet más uton aligha lehetett volna értékesíteni. Az egész bevétel pedig igen szép jele a francia jóakarataknak, mivel serdülő iparunkat támogatni igyekeztek.

— **Nagy viharok** kellett lennie valahol a múlt éjjel Kolozsvártól nem messze, mert éjjel tájt délkeleti irányban sűrű villámlás volt látható, dörgés azonban nem hallatszott.

— **Esküvő.** Vajna Károly nagyenyedi városi jegyző, hétfőn, november 18-án tartotta esküvőjét Naszódon, Stock Leopoldin bájos fiatal özvegyasszonnyal. Áldást és boldogságot kívánunk e frigyre!

— **M.-Vásárhelyt** e hó 17-én délután a „Marosvásárhelyi kör” érdekében a városbáz nagytérében Filep Albert elnöklete alatt értekezlet tartatott, mely alkalommal Nemes Ödön, mint jegyző, az alakítandó kör alapszabályait olvasta föl, melyek csekély módosítással is lőnek fogadva. Ennek következtében elhatározták, miszerint az alapszabályok a legrovidebb időn a polgármester után a belügyminisztériumhoz felterjesztessenek. Felolvasatott továbbá az évi költségvetési irányszavak, melyek a következő tételeket foglalja magában: szállásbér 600 frt. Hirlapokra: 200 frt. Fűtés 100 frt. Butorokra 600 frt. Az évi tagsági díj 8 forintban van megállapítva 3 évi kötelezettséggel.

— **Átálános mély részvételt** ébresztett M.-Vásárhelyt Székely Ádám megyei levéltárnoknak öngyilkossága. Az öreg sokoldalú ismeretekkel bírt. Beszéléket is írt fiatalabb korban s egy ideig a Székely Közlönynek volt szerkesztője. Foglalkozott történelmi adatok gyűjtésével is s most közelebből a székely művelődési egyesület gyűlésén nagyobb szabású dolgozatot olvasott föl. Teli volt reménységgel. Még csütörtökön és pénteken is végzte hivatalos kötelezettségeit s az „E. H.” szerint birt erővel a kínzó fájdalmak között is, melyek az öngyilkosságra késztették — tréfálni. Pénteken éjjel nem ment haza családjához s az aggódók keresésére szombaton ott találtattak meg függve a levéltár helyiségében. Mi vitte e lépésre, ma még találgatni is alig tudjuk. Mindenesetre olyan megdöbbentő eset, mely legmélyebb részvételnél kifejezésre méltó. — Nőt és gyermekeket hagyott hátra. Lejlen nyugtot elköltözött szegény szerencsétlen öreg barátunk a sírban. A családi gyászjelentés következőleg szól: Özvegy Székely Ádámné, Farkas Mária s gyermekei: Kálmán, Mari és a férj első házasságából született fia: Róbert; ugyanapja özvegy Farkas Sámuelné, Dánielovics Anna és az elhunytjának édes testvére, Mátyus Jánosné, Barabás Juszina: valamint a közeli és távoli rokonok nevében megrendült kebellet tudatja a forrón szeretett férj, apa, testvér és vő: Székely Ádámnak, Maros-Tordamegye levéltárnokának folyó hó 15-én a délutáni órákban, életének 59-ik, boldog házasságának 9-ik évében történt gyászok kimúlását. A megdolgozott hűlt tetemei folyó hó 17-én d. u. 3 órakor fognak ma-lom-utczai saját házából, a háznál tartandó rövid ima után, az ev. ref. sirkertjébe kikisérteni s ott örök nyugalomra elhelyeztetni. Örök béke leng-

jen porai felett! M.-Vásárhelyt. 1878. november 16-án.

— **Szerenose fia.** Bámbó, m.-vásárhelyi klárinétos cigány, ki már korábban is néhány ízben jelentékeny összegeket nyert a kis sorsjátékon s csak nemrégiben a nyert összegből csi-csi-csi házat vásárolt a Sáros-utczában, miut az „E. H.” értesül, újabbán ismét tekintélyes összeget, és pedig 17,000 forintot nyert.

— **A maros-vásárhelyi** korcsolya-egylet, december 1-én tartja az évi alakuló közgyűlést. A tagok három évi kötelezettsége lejárván, most az újabb alíráások eszközöltnének, a legszebb eredményre. A korcsolya pálya ez éven kezdve az Elba sötétör taván lesz berendezve.

— **Szebenmegye** főispánja, Szöcs Sándor irodaigazgatót és tiszt. főjegyzőt, helyettes első aljegyzőt, s Herbert Ottó nyug. erd. udvari korlátnokasági fogalmazót helyettes irodaigazgatóvá nevezte ki.

— **Szerenosétlenség.** N.-Szebenben e hó 16-án reggel, a mézárós-utczában, az „Albina” hitelbank épületének állványáról, egy vizaknai munkás az utca közepére, vigyázatlanságból leesett, s rögtön meghalt.

— **A nagy-szebeni** ág. hitv. presbiterium, a semmitőzők által a br. Breukenthal-féle ügyben hozott ítéletre való megemlékezés tekintetéből, 100 n.-szebeni evang. házi szegénynek 10—10 forintot, összesen tehát 1000 forintot osztott ki.

— **A pénzügyminisztérium** utasította összes alárendelt pénztárait, hogy a pénzfelvételeknél és kifizetéseknél, a mennyire csak lehetséges, ne használjanak se egy, se öt forintos államjegyet, mert ezek készlete a közös központi pénztárnál nagyon megfogyott.

— **Ügyes tolvaj.** Aldobolyi Béla Nikuláj, ki nemcsak a törvényszék, hanem a szászöldi ménes pásztortok előtt is mint hírneves személy ismeretes, közelebből az aldobolyi vámos hidon át Szász-Hermán községébe volt menendő, hol a víz mellett dolgozó Szöcs Iliával beszédbe eszkezdőn, beszédközben Szöcs Iliá szökérkasát oly mesterileg sajátította el, hogy az épen szolgálatban volt csendőrk, egy félóránál időző után már nem az ő, hanem a hermányi Béla János birtokában találta meg.

— **A vallás s közoktatási** m. kir. minisztérium által közzétett pályázat szerint az 1878/9 tanév kezdetével következő ösztöndíj-állomások jöttek üresedésbe: 1. Budai Mária-Terézia-féle 7 állomás, egyenként évi 120 frtal. 2. Váci Mária-Terézia-féle 3 állomás, egyenként évi 120 frtal. 3. Buda-Váci Mária-Terézia-féle, vagyis kincstári 4 állomás, egyenként évi 120 frtal. 4. Koháry-féle 1 állomás évi 120 frtal. A budai és váci Mária-Terézia-féle, a kincstári Mária-Terézia-féle és a Koháry-féle ösztöndíjakat csak kath. tanulók nyerhetik el, ha az első gimnázsiális vagy realosztályt valamennyi tantárgyból jeles előm-nettel bevégezték; a buda-váci Mária-Terézia-féle vagyis kincstári állomásokra kicárólag kincstári hivatalnokok tanuló gyermekei tarthatnak igényt. A felszerelt pályamódványok, a budai Mária-Terézia-féle, a váci Mária-Terézia-féle, valamint a Koháry-féle ösztöndíj-állomásokra nézve, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztériumhoz; a budai-váci Mária-Terézia-féle kincstári állomásokra nézve pedig a m. kir. pénzügyminisztériumhoz, mint illető pártfogóhoz czímezendők, és az illető tanintézetek igazgatóságánál 1878. évi december hó 15-ig benyújtandók. A kitűzött határnap eltelte után, vagy az illető tanintézetek igazgatóságok mel-lőzésével, közvetlen s vallás- és közoktatásügyim. kir. minisztériumhoz benyújtott kérvények egyszerűen visszaszatisattatni fognak.

— **Az országos** öregségi és embertani társulat alakuló gyűlése tegnapelőtt volt Pulszky Ferenc múzeumi lakásán. A régészet művelői és barátai szép számmal jelentek meg. Pulszky elnököl a választásnál, melynek eredménye a következő: Tiszteletbeli elnöké Ipolyi Arnold és gróf Erdődy Sándor választották; elnöké Pulszky Ferencet, alelnöké br. Nyáry Jenőt, titkárrá Hampel Józsefet, pénztárnokká Czanyuga Józsefet, ügyessé dr. Kán Ágostont. Pulszky megköszönte elnöké választását, kijelenté, hogy élet feladata jövőre is legnagyobb részt a régészet művelése lesz. A közgyűlés ezután az alapszabályok értelmében megalakította a szakosztályokat u. m. az öregségi embertani, (elnökök Römer, Lenhossék, jegyző Csetneki Elek), az antiqua-osztályt (elnök Pulszky, jegyző Boysyich Iván) a magyar régiségek osztályát (elnök b. Nyáry Albert, jegyző Tallárosy Lajos) s végre az egyházi régészet osztályát (elnök Henszleman Imre, jegyző dr. Ballagi Aladár.)

— **346185.** Ezen cím alatt olvassuk a „Pórvárosi Lapok”-ban következők történetét: Egy előkelő vendéglő egyik asztalánál divatos öltözött fiatal ur ebédel. Végére járván a jardinettenek is, csöngött. „Fizetni!” A főpincér hajlongva jó, a fiatal ur pedig kivesz tengerikutyabőr tárczájából egy ujdonutaj tizforintot: „Vonia le.” A pincér visszaad 8 frt 30 krt s udvariasan szolgál tüzellel az elegáns új vendég regália fiórához. A dandy ur azonban alig szívja félig szivarát, szörnyen kezd csongolni pohárán, palackon: „Küldjék csak ide szaporán a fizető pincért. Baj van a krétában.” A pincér futást jó, az urfi pedig rá förmed: (Nézze csak, maga nekem rosszul adott vissza; én magának százforintot adtam,

nem tizest.” — Körem, az lehetetlen. Én világosan emlékszem, hogy csak tíz volt. Tévedni méltóztatik; tessék csak utána nézni a tárczában onnan kiderül. — A fiatal ur előrántja a tengerikutyabőrt, felszámítja: Épen innen tűnik ki, hogy nekem van igazam. Adjon csak hamar ide kilenczven forintot. — De instálom tévedni kegyeskedik. — A tárczában csak egyetlenegy százaz van s azt az imént váltottam egy ifjú urnak. — Nő az az százazom. Várjon csak, mindjárt megfogom magát. Emlékszem, hogy reggel a bankó háttára egy számot irtam föl, ezt ni: 346185. Nézza meg csak, rajta lesz: 346185. — A pincér oda pillant a százaz fehérségére s ime ott ragyog: 346185. Elhűl s bocsnatkérés mellett leszámít 90 frtot. A fiatal ur pedig: Máskor jobban ügyeljen, mondja s aztán még egy-kettőt szippantva a regália-ból fölölti rendingotját s megy. A pincér szörnyen gondolkodva néz utána; nem fér a fejébe ez a történet. Pedig annak igen egyszerű a megfejtése. Az az előbbi fiatal ur, ki igazán váltott százazt, a másodiknak szétszebeztél czinkosa volt, s vele együtt irta a bankó háttára a 346185-öt. Ez az eset nem rég történt, s lehet, hogy a két ügyes iparlovag még ismételni fogja valahol. Azért irtuk ki.

— **Nagylelkű ajánlat.** Konkolyi Thege Miklós tudor, komárommegyei földbirtokos, ógyallai nagyszerű csillagdját, mely a potsdami után az európai szárazföldön a legjobban s legdusabban van felszerelve, a pozsonyi egyetemnek ajándékozta s az ajándékozásról szóló okiratot Trefler miniszter urhoz már el is küldötte. Az ajándékról természetesen csak akkor lehet szó, ha a czélba vett egyetemet csakugyan Pozsonyban állítják föl.

— **Tűr** tábornok a keleti kérdéssről tegnapelőtt d. e. 10 $\frac{1}{2}$ órakor a vigadó kistermében felolvasást tartott. A kistermében szép számú hallgatóság gyűlt össze, köztük Haynald Lajos érsek, s több országgyűlési képviselő. A tábornok, kinek politikai nézeteit az idő és körülmények tökéletesen igazolták, s ki nagy éleslátással egy év-tizeddel előbb látta a mostani eseményeket, selőbb megmondta, hogy monarchiáknak mily politikát kell követni, figyelmet lekötő módon adta elő, hogy monarchiáknak mily hadászati, de különösen mily kereskedelmi intézkedéseket kell tennie, hogy domináló állását ne csak megtartsa, hanem az egész keletnek irányt szabjon. A jeles fejtegetést éljenzéssel kísérték.

— **Bősben** e hó 17-én a 38. Molinarezred fogadására a pályaudvarra mentek Eybesfeld helytartó, Marócsics országos parancsnok, Neuwald polgármester, a városi tanács, sok tiszt és számos polgár. A 12 $\frac{1}{2}$ órakor megérkezett vonatot viharos tetszéssel fogadták az összegyűltek. Neuwald polgármester rövid beszédet intézett Pittel ezredeshez, üdvözölve a vítez ezredet, 1 $\frac{3}{4}$ órakor fényes kísérettel odaérkeztek Albrecht, Károly Lajos, Vilmos és Rajner főherczegek, köszöntötték az ezredet és defilézottatták az ezredet. Ezután megkezdődött a bevonulás. A zászlókkal, virágokkal és koszorúkkal fölékesített utcákon oly nagy tömegekben gyűlt össze a nép, hogy a járás-keles megakadt, és a viharos ünnegással fogadtak csak négy órakor érkezett az Alsó-kaszárnyába. A katonákat elhalmozták virágokkal és koszorúkkal.

— **A Petőfi-társaság** tegnapelőtt délelőtt 10 órakor tartá rendes havi felolvasó ülését a mérnök- és építészegylet helyiségében. Az ülésen egy a tagok, mint a hallgató közönség, köztük számos hölgy, nagy számmal voltak jelen. Név y László a magyar prózáról olvasott fel „észrevételek” czim alatt egy tanulmányt, melyben a prózáirás pár elvét állítá fel s a most forgalomban levő fonákosságokat róta meg. Tóth Endre lyrai költeménye különösen a hölgyek részéről zajos tapsokat aratott. — E. Kovács Gyula humorral irt visszaemlékezése az „Dózsa” történetére általános figyelmet keltett. A tárgy félig-meddig alkalmi színezetű is volt, a mennyiben szerző tegnap mutatta be az ő „Dózsját” először a nemzeti színpadon. — Végre dr. Erdődy Béla olvasta fel tanulmányát Szádi arab költőről. A fololvásokot zárt ülés fejezte be, melyen a tagok a társaság havi folyóirata felől tanácskoztak.

— **A hercegovinai** küldöttség szombaton este 8 $\frac{1}{2}$ órakor utazott haza a déli vasutal. A küldöttség tagjai elutazások előtt a Hungária szállodába gyűltek össze közös vacsorára, melyen Demics udvari titkár is résztvett, ki a küldöttség mellé volt rendelve itt időzése alatt. Az idegenek igen közlekenyek voltak, s nem találtak szavakat azon benyomás kifejezésére, melyet Magyarország fővárosa és polgársága gyakorolt rájuk. Legjobban tetszett nekik Söldös né a „Kor-nevilléi harangok”-ban tegnapelőtt. Mikor a jeles művésznő játszott, az öreg stoláci Trklja Mustapha hadszi rendkívül el volt ragadtatva, s azt állítá, hogy olyanoknak kell lenni a huriknak, a kiket a próféta a másvilágban híveinek szánt. A vacsorát Selinovic Mújega hadszi emelkedett toasztja zárta be a magyar testvérekre; ezután a küldöttség kocsiába szállt s a déli vasúthoz hajtatott. A perironon valamennyien szívesen bucsút vettek az őket kísérő udvari titkártól, s ismételve kifejezték a loyaltás és bizalomnak, melylyel a dicsó „tyezár” iránt viseltetnek. Mikor a beszállásra jel adatott, helyet foglaltak egy első osztályú kocsiában, és zeivő-kialltások és bucsu-intégetések után elutaztak.

— **Magas rangu család.** Roppant feltűnést keltett a szentpétervári „magas” körökben, hogy a fiatal és szép Iulák, Marie Artymovszka herczegnőt hamisítások, lopások és csalások miatt elfoglalták és Szibériába vitték. A fiatal és szép herczegnő hátrahagyott ékszerei két millió értéket képviselnek.

— **Fernkorn Antal jeles szobrász,** mint tegnap irtuk, meghalt a brünfeldi tébolydában. Született 1813-ban március 17-én Erfurtban. Ifjúkorában ércöntéssel s mechanikával foglalkozott, később a müncheni ércöntődében végezte tanulmányait. 1840-ben Bécsben telepedett meg, s itt alapította meg művészi hírnevét. Első híresebb műve: Szent György harcza a sárkánnyal volt, ezután a speyeri dombon 6 német császár ércszobra. Jenő herczeg bécsi szobrát ő készíté, valamint ő állítá helyre Károly főherczegét. Elméje mintegy 10 év előtt megzavarodott, míg végre a halál véget vetett szánandó életének. Egyike volt a legkitűnőbb művészeknek, kiknek hazánkban is van egy pár műve.

— **Ranke Lipót,** a nagy történetirő, még mindig gyöngéledik. Ranke a jövő hó 13-án tölti be 84-ik évét. 1825 óta tanára a bedini egyetemnek. Nagyszabású műveinek száma 45 kötet-rug s az öreg még mindig dolgozik. Két hét óta azonban ágyban fekvő beteg s habár teste törődött, szellemé örök ifjú maradt.

— **Pap mint rabló.** Olaszországnak Messina tartományában, Mistretta falu környékén már régebbi időtől fogva egy rablóbanda garázdálkodott, mely a lakóskor réme volt. Alig folyt elég hét, a nélkül, hogy a rablók valami gazdag kereskedőt vagy földbirtokost el ne raboltak volna, kit ezután a hegyek közé huzoltak s csak akkor bocsátottak szabadon, ha az illető családja nagy váltságdíjt fizetett. Ajánult héten azonban sikerült az egész bandát kézrekeríteni s Messinába szállítani. A banda 12 tagból állt s volt köztük egy idős pap is, Imbarrato, a ki a bandatáncsádója és gyóntatója volt. O rá bízták a rabolt pénz és drágaságokat, ki azokat gondosan elrejtette a plebánián.

— **Római** táviratok szerint a Tiberis folyton árad és nagy károkat okoz, különösen a vidéken, a hol nagy területek állanak víz alatt. Nehány holttestet is vetett partra. Mindenütt segélyező bizottságok alakultak.

— **Madárkiállítás** rendez ez évben is a berlini „Aegitha” egyeslet, mely a jövő csütörtökön nyílik meg. 8 napig lesz nyitva és f. hó 27-én egy nagyszerű kisorsolással ér véget. Roppant sok madár van bejelentve e kiállításra: a sorsjegyek száma 10,000 s egyenként ára egy márká.

— **Gasdag halálszat.** A maltschi halálszati hasznobérlik közelebből egyetlen háló huzásra 45 harcsát emeltek ki az Odera folyóból. — A halak legnagyobbika 30 kilogrammot nyomott.

— **Kikerésztelekedett** török lány. Lonkay álmai kezdenek teljedsébe menni. Cittlukban nem rég egy Durakovic Szmaja aga nevű bosnyák földes ur lánya a keresztény hitre tért. Az új krisztushívő a kereszttségben Mara nevet vett fel. A keresztelést egy kápolnában Zubac Agoston ferenczi barát hajtotta végre, keresztapa a czittlukai osztrák állomásparancsnok volt. Ez eset, mely a mohamedán országokban a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, nagy szenatiót keltett egész Boszniában. A kikerésztelekedett leány 17 éves s nem sokára egy katolikus herczogovinaihoz megy nőül.

— **Bombayból írnák:** Clarke Andrew, indiai közmunkaminiszter a múlt évben Wynaadban járva, úgy találta, hogy az a föld igen gazdag aranyban. E végből az indiai alkirály jóváhagyásával Viktoriából egy kitűnő bányamérnököt s néhány gyakorlott bányász vittek nevezett vidékre, hogy vizsgálatakat tegyenek. Egy 25 mfd hosszú és 13 mfd széles területen 2—4 láb mélységben 90 ércdarabot találtak, melyekből egy penny súlyú darab 24 gram aranyat tartalmaz. Azt hiszik, hogy jó vezetés mellett e vállalat kifizeti magát; az arany-mezők jól fognak jövedelmezni.

KÖZGAZDASÁG.

A tojások korának fellismerése.

Delaur francia chemikus a tojások korának fellismerésére czéljából következő eljárást ajánl: 120 gramm só egy liter vízben feloldatik, s midőn a só a vízben egészen feloldódott, akkor azon tojás, melynek korát ismerni óhajtjuk, belé tetetik. Ha a tojás ugyanazon napon tojatott, akkor a sós vizet tartalmazó edény fenekére fog szállani; ha egy naposnál idősebb, akkor nem éri el egészen a feneket: három napos korában az oldat közepében fog uszkalni; ha 5 naposnál idősebb, akkor az oldat felületén fog uszkalni; s ha ennél is régiebb, akkor mindjog jobban fog kiemelkedni. Ez azon oknál fogva van, mert a tojás tartalma fokozatosan kipárolog, és ennek folytán fokozatosan könnyebb és könnyebb lesz.

A gyümölcsfák trágyázásáról.

A gyümölcsfátenyésztők nagyobb része megelégszik avval, ha a fák töve körül a földet tányér-alakban, évenként a tél beállta előtt felpuhítja, trágyával befedi. Tudjuk, hogy a fák oldalgyökerei a föld alatt minden irányban szintoly messzire terjednek mint a fa koronája; így tehát

a fennebbi trágyázás a gyökereknek csak a törzs-höz és a föld színéhez közelebb eső részét táplálja. A trágyának őszi békápalása használ ugyan, de gyepes téreken, melyet kaszálni szoktunk, rontja a füvet. Ily esetben ekként segítünk magunkon: rozsz, elhasznált 2 literes boros üvegnek vagy még jobb: kőkörsőknak kitűjük a fenekét s a fától 1 $\frac{1}{2}$, 2 méternyre nyakig a földbe beássuk (egy fa körül 3—4-öt*) s ezeket a száraz időjárás alkalmával nyáron több ízben megtölítjük trágyával; ekként a gyökerek gazdag táplálékhoz jutnak s gyorsan, sűrűn fejlődnek.

Az így kezelt gyümölcsfák bő terméssel fizetik vissza a rájuk fordított fáradságot; sőt a kerti díszfák is, ha gyorsan akarjuk fölnevelni őket, megérdemlik ezt a trágyázási módot.

Nagyon vigyázni kell azonban az őszi trágyázáskor, hogy a fák töveit, törzsét e trágya ne érintse; mert a korhadás közben fejlődő meleg a fa kergét megrontja és gyógyíthatlan fenésedést idéz elő.

(Landw. Bl. für Siebenb.) K. L.

A „KELET” magán táviratai.

Feladatott Budapestén nov. 19. 11 ó. 25 p. d. e.
Erkezett Kolozsvárra nov. 19. 11 ó. 55 d. e.

Az olasz király elleni merényletet egy Passamente nevű szakács, internationalista, követte el, a késére az volt írva, hogy „éljen az általános köztársaság.” Cairoli czombján meg van sebesülve ágyban fekszik, a királynak semmi baja. Victoria angol királynő s a pápa szerencse-kívánataikat fejezték ki a királynak, ugyszintén az olasz városok, s a szenatus; a királyné sírt a misén.

Az Afghan Emir nem enged.

Anglia követell Zomkoff herczegnek Bulgáriából leendő eltávolítását. Suvaloff missiója volt Andrásytól megkérdeni, hogy mit fog tenni, ha az orosz csapatok a lázongásoktól kényszerítve tovább maradnak Bulgáriában, Andrassy kijelenté, hogy ez nem lehet napirenden.

Szláv erős támadást intézett az okkupáció ellen; kijelenté: az nem lehet magyar politika.

Távirati tudósítás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzőitől nov. 18.

Gahona	Faj	Ára 100 klg.	
		tól	ig
		frt krt	frt krt
Buza	bánsági	7 35	8 60
	tiszavidéki	8 50	9 25
	pestvidéki	8 15	8 75
	fehértágyai	8 30	8 80
Rozs		5 30	6 60
Árpa	takarmány	5 20	5 40
	malata	6 60	8 50
Zab	magyar	5 50	5 60
Tengeri	bánsági	4 14	4 20
	másnemű	—	—
Repcze	káposzta	—	—
	bánsági	—	—
Köles	magyar	4 75	5 25
	tavasza szállítandó	8 75	8 80
Szórány (Usznoe)	Szept.—Oktre szállítan.	—	—
	tavasza szállítandó	—	—
	Májusra—junira szállit.	4 9	5
	káposzta Aug. Szept. szál.	27 1/2	27 3/4
szesz (ny.)	bánsági Jul. Aug. szállit.	—	—
	100 liter százalékként.	—	—

Érték- és váltófolyam.

1878. november 18.

Magyar aranyjáradék	84.35.
„ kincstári utalv.	1 kibocsát.
„	2 „
„ keleti-vasut elsőbség 2	113.50.
„ állami kötvény 1876 év	74.—
„ vasuti kölcsön	64.50.
„ földterhermentesítési kötvény	98.75.
temesi	79.25.
erdélyi	74.75.
horv. slaven	74.75.
magy. szőlődezmá váltás	85.—
Osztr. egységes államadósság papírban	80.85.
„ ezüstben	61.45.
„ aranyjáradék	62.55.
1860. államsorsjegy	72.05.
Osztr. nemzeti bank részvény	112.50.
„ hitelrészvény	7.92.
magyar. hitelbank	230.20.
„	211.50.
Eszt.	100.—
Cs. k. arany	5.56.
Napoleon'd'or	9.33.
Német birod. mark	57.65.
London	116.15.

*) Fazakasokkal 1 $\frac{1}{2}$ —2 lábnyi hosszú kar-vastagságú cserep-csövekkel készíthetünk ezen czélra; akár az alsógyökzére használt csövek is igen jók. Szerk.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

